

הלכתא למשיחא בדרף היומי

מסנת מנחות

תוכן עניינים

- א. בהיים ובשחומין ובדבר שיש בו רוח חיים ובדבר שאין בו רוח חיים.....2
- ב. מה שא"כ בסמיכה.....3
- ג. קרבנו לרבות כל בעלי קרבן לסמיכה ... תנופה שנתרבתה בשחומין נתמעטה בחוברין ... משום דלא אפשר היכי ליעביד לינפו כולהו בהדי הדדי קא הוא חציצה ליניף וליהדר וליניף תנופה אמר רחמנא.....4
- ד. בזמן שכהן גדול רוצה להקטיר היה עולה בכבש והסגן בימינו הגיע למחצית הכבש אחז סגן בימינו והעלהו והושיט לו ... סומך עליהם ... ובזמן שהוא רוצה הוא סומך ואחרים זורקין ... משום כבודו דכהן גדול.....5
- הדרן עלך שתי מדות.....5
- פרק אחד עשר.....6
- א. שתי הלחם נילושות אחת אחת ונאפות אחת אחת.....6
- ב. לחם הפנים נילושות אחת אחת ונאפות שתיים שתיים.....6
- ג. ובדפוס היה עושה אותן כשהוא רודן נותנן לדפוס כדי שלא יתקלקלו ... שלשה דפוסין הם נותנה לדפוס ועדיין היא בצק וכמין דפוס היה לה בתנור וכשהוא רודה נותנה בדפוס כדי שלא תתקלקל ולהדרה לדפוס קמא כיון דאפי לה נפחה 7
- ד. כמין תיבה פרוצה ... היינו דהוו יתבי בזיכין ... היינו דהוו יתבי קנים... היינו דסמכי ליה סניפין ללחם ... אנב יוקרא דלחם ... אארעא מנח להו.....9

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הקנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת מנחות

דף צד.

א. בחיים ובשחוטין ובדבר שיש בו רוח חיים ובדבר שאין בו רוח חיים

כבר התבאר לעיל דף סא. שהתנופה נוהגת בחיים בקרבנות היחיד שטעונים תנופה:

בטהרת המצורע¹, הכהן לוקח אשם של מצורע כשהוא חי ומניפו², עם לוג השמן במזרח כדרך כל התנופות.

ובשחוטין בשלשת מיני שלמי יחיד³, שהם שלמי חגיגה ושמחה, ותודה, ושלמי נזיר לאחר ששוחט וזורק הדם, ומפשיט ומוציא האימורין, אח"כ מנתח את הבשר ומפריש החזה ושוק הימין ונותן האימורין עם החזה על השוק⁴ על ידי הבעלים וכהן מניח ידו תחת ידי הבעלים⁵, ומניף הכל לפני ה' במזרח.

ובאיל הנזיר לאחר גילוחו נוטל הכהן⁶ את הזרוע בשלה מן האיל וחלת מצה אחת מן הסל ורקיק אחד ונותנן על כפי הנזיר או הנזירה⁷, ומניפן ואחר כך הותר הנזיר לשתות יין ולהטמא למתים

ובקרבת ציבור בחיים ובשחוטים כיצד:

¹ רמב"ם הלכות מחוסרי כפרה פרק ד הלכה ב

² בתוספתא פ"ח דנגעים מבואר דגם המצורע היה מניף והוא בר"ש בנגעים פי"ד מ"ח. אבל אין כן דעת רבינו ועיין במרן ולא"מ. הר המוריה שם.

³ רמב"ם הלכות מעשה הקרבנות פרק ט הלכה הו

⁴ קרית מלך שם

⁵ הא דלא הוי חציצה עיין תוס' סוכה דף מ"ז דהכהן אוהו באימורים שיוצאים חוץ ליד ובדרף ל"ז ע"א כתבו דמין במינו אינו חוצץ והא דפריך לילפו כולהו בהדי הדדי פירכא הוא עיין שם. ועיין קדושין ל"ז ב' ומנחות ס"א ב' ועיין"ש בתוס' בכל המקומות שהקשו הא יד הבעלים הוי חציצה בין האימורים ובין יד הכהן ושם בקדושין תירצו דגזיה"כ הוא יעו"ש בחד תירוץ ומדברי רבינו משמע ג"כ כך ועיין תו"כ צו פט"ו פרשה י"א יעו"ש. הר המוריה שם.

⁶ רמב"ם הלכות נזירות פרק ח הלכה ד

⁷ כמו משיבואר להלן שנשים פסולות להנפב מחבד במנת קנאות ונזירה.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הקנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת מנחות

הנפת⁸ הלחם עם שני כבשי השלמים, מביא שני הכבשים ומניפם בעודן חיים שנאמר (ויקרא כג פסוק כ) וְהִנִּיף הַכֹּהֵן אֹתָם עַל לֶחֶם הַפְּקָרִים תִּנּוּפָה לְפָנֵי ה' עַל שְׁנֵי פְּשִׁים.

ולוקח חזה ושוק מכל אחד משניהם ומניחן בצד שתי הלחם, לחם אחד בצד זה ולחם אחד בצד זה⁹, ומניח שתי ידיו מלמטן ומניף הכל כאחד¹⁰.

ובדבר שאין בו רוח חיים אם היה הקרבן¹¹ תודה לוקח מן הלחם הבא עמה, אחד מעשרה ומניחו עם החזה והשוק והאימורים, ומניף הכל על ידי הבעלים.

והמביא¹² בכורים טעון קרבן ושיר ותנופה¹³ ולינה.

וכבר התבאר לעיל דף נט. שביום ט"ז ניסן¹⁴ מקריב מהחת העומר ובולל הסולת עם השמן, ומניפו במזרח המזבחה, מוליך ומביא ומעלה ומוריד.

עוד התבאר שם ובמסכת סוטה דף יד: שהסוטה¹⁵ אחר ששתתה נותן הכלי שרת שבו עשרון הקמח ע"י האשה, והכהן מניח ידיו תחת ידיה, ומניף מוליך ומביא מעלה ומוריד.

ב. מה שא"כ בסמיכה

מצות הסמיכה אינה אלא בבעלי חיים כשהם חיים כמו שהתבאר לעיל דף צג. שכל קרבנות בהמה שיקריב היחיד בין חובה בין נדבה סומך עליהן כשהן חיים, חוץ מן הבכור והמעשר והפסח, שנאמר (ויקרא ג פסוק ב) וְסָמַךְ

⁸ רמב"ם הלכות תמידין ומוספין פרק ח הלכה יא

⁹ תורת הקדשים דף כה: אות ז

¹⁰ ועיין בתוספתא פ"ו דמשמע שם דמניף כל אחד ואחד לבדו יעו"ש ועי"ש דכהן אחר מניח תחת ידו של כהן זה ומניף.

¹¹ שם הלכה ז

¹² רמב"ם הלכות ביכורים פרק ד הלכה א

¹³ היינו אפי' אשה מיהו האשה עצמה אין מניפה כמש"כ רבנו בפ"ט ממעה"ק הט"ז אלא הכהן מניף לבדו ומוטום ואנדרונינוס אפשר דמניפין מספק. דרך אמונה שם א

¹⁴ רמב"ם הלכות תמידין ומוספין פרק ז הלכה ג - יב

¹⁵ רמב"ם הלכות סוטה פרק ג הלכה טו

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכתא למשיחא בדרף היומי

מסנת מנחות

ידו על ראש קרבנו, מפי השמועה למדו שכל קרבן במשמע חוץ מפסח ובכור ומעשר.

ג. קרבנו לרבות כל בעלי קרבן לסמיכה ... תנופה שנתרבתה בשחוטין נתמעטה בחוברין ... משום דלא אפשר היכי ליעביד לינפו כולהו בהדי הדדי קא הוא חציצה ליניף וליהדר וליניף תנופה אמר רחמנא

חמורה הסמיכה מהתנופה שחמשה שהביאו זבח אחד בשותפות, אין האחד¹⁶ יכול לסמוך ברשות כולם, אלא כולן¹⁷ סומכין עליו זה אחר זה, ואין יכולין לסמוך כולן בבת אחת משום חציצה¹⁸.

אולם כשהביאו¹⁹ שלמים בשותפות, אין כולם יכולים להניף בבת אחת, משום חציצה²⁰, ואינם יכולים להניף זה אחר זה כיון שכבר נתקיימה תנופה בראשון, אלא האחד מניף ברשות חברו, אפילו הם מאה אחד מניף על ידי כולן.

¹⁶ רמב"ם הלכות מעשה הקרבנות פרק ט הלכה טו
¹⁷ שם פרק ג הלכה ט

¹⁸ ואע"ג דמין במינו אינו חוצץ וכולם חייבים בתנופה וסמיכה ולכן אין בשר חוצץ בין אמורים משום דמין במינו אינו חוצץ, לא נאמרה אלא בבשר ואמורין דבהמה אחת, דכיון דחד גופה הוא אין הבשר חוצץ בין האימורין דאידי ואידי חד גופה הוא, ובכי הא הוא דאמר רב מין במינו אינו חוצץ, דהוי מין במינו לגמרי מחד גופא. מה שאין כן רגל חברו ויד חברו דהגם דתרוויהו בשר אדם נינהו לא קרינן ביה מין במינו אינו חוצץ, דכיון דהוו מתרי גופי הויא חציצה. והיינו דאמרינן דרגל חברו חוצץ בינו ובין הרצפה וכן יד חברו חוצץ בין ידו והזבח, דמידי דלאו גופיה הוא חוצץ, ומין במינו לגמרי מחד גופה לא חייץ. ברכי יוסף אורח חיים סימן עד ס"ק ה

¹⁹ רמב"ם שם פרק ט הלכה טו

²⁰ ועל אף שבתן מניח ידו תחת ידי הבעלים ומניף הא דלא הוי חציצה עיין תוס' סוכה דף מ"ז דהכהן אוחז באימורים שיוצאים חוץ ליד ובדף ל"ז ע"א כתבו דמין במינו אינו חוצץ והא דפריך לילפו כולהו בהדי הדדי פירכא הוא עיין שם. ועיין קדושין ל"ו ב' ומנחות ס"א ב' ועיי"ש בתוס' בכל המקומות שהקשו הא יד הבעלים הוי חציצה בין האימורים ובין יד הכהן ושם בקדושין תירצו דגזיה"כ הוא יעו"ש בחד תירוצא ומדברי רבינו משמע ג"כ כך ועיין תו"כ צו פט"ו פרשה י"א יעו"ש. הר המוריה שם הלכה הו.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכתא למשיחא בדרף היומי

מסכת מנחות

ד. בזמן שכהן גדול רוצה להקטיר היה עולה בכבש והסגן בימינו הגיע למחצית הכבש אחז סגן בימינו והעלהו והושיט לו ... סומך עליהם ... ובזמן שהוא רוצה הוא סומך ואחרים זורקין ... משום כבודו דכהן גדול

בזמן שרוצה כהן²¹ גדול להקריב היה עולה בכבש והסגן מימינו, הגיע למחצית הכבש אחז הסגן בימינו והעלהו, והושיט לו הכהן שהוא מוליך את ראש העולה האברים שבידו, וסומך עליהן וזורקן לאש.

וכך היו מושיטין לו שאר האברים, כל אחד ואחד נותן האברים שבידו לראשון, והראשון נותן לכ"ג והוא סומך וזורק לאש.

ואם רצה לסמוך בלבד ויהיה [כהן] אחר זורק לאש עושה, ואין שם סמיכה על האברים אלא לכהן גדול בלבד מפני כבודו, שיהא נראה כמו שהקריב הוא את כולן²², אבל כל הסמיכות על בעלי חיים הם.

הדרן עלך שתי מדות

²¹ רמב"ם הלכות כלי המקדש פרק ה הלכה יג יד
²² רש"י מובא בכס"מ כאן

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748
להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה
<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכתא למשיחא בדרף היומי

מסנת מנחות

פרק אחד עשר

א. שתי הלחם נילושות אחת אחת ונאפות אחת אחת

כבר התבאר לעיל דף עו. שביום הנ' מספירת העומר, הוא חג השבועות, מקריבין משל צבור, מלבד מוספי היום, עוד פר א' וב' אילים וז' כבשים, הכל עולות, ושעיר א' לחטאת, וב' כבשים לשלמים.

ומביאין שתי לחם כמו שנאמר (שם פסוק יז) מושבתים תביאו לחם תנופה שתיים שני עשרנים סלת תהינה חמץ תאפינה בפורים לה' והוא מג' סאין חיטין חדשות [שהוא איפה], ומוציאין מהם ב' עשרונים סולת נקי.

ומביאין שאור ממקום אחר, ומשימין אותו לתוך המדה שמודדין בה ב' עשרונים הנ"ל, וממלאין אח"כ המדה מהסולת, כדי שיהיה עם השאור רק ב' עשרונים, ולשין ומחמצין את הבצק, ולוקחין²³ שני העשרונות ולשין אותן אחת אחת ואופין אותן אחת אחת. ואופין מכל עשרון לחם חמץ א' לבד²⁴.

ב. לחם הפנים נילושות אחת אחת ונאפות שתיים שתיים

לחם הפנים²⁵ שבכל ערב שבת מביאין כ"ד עשרונים סולת, ועושין מהן י"ב חלות, שמכניסין בשבת להשולחן שבהיכל, כמו שנאמר בפרשת אמור (ויקרא כד פסוק ה - ה) ולקחת סלת ואפית אתה שתיים עשרה חלות שני עשרנים יהיה החלה האחת ושמת אותם שתיים מערכות שש המערכת על השלחן הטהור לפני ה'. וגו'. ביום השבת ביום השבת יערכנו לפני ה' תמיד

²³ רמב"ם הלכות תמידין ומוספין פרק ח הלכה ו

²⁴ ולישתן ועריכתן בחוץ ואפייתן בפנים ככל המנחות. שם הלכה ז

²⁵ נקרא "פנים", משום שיש לו פנים, כמש"כ רש"י שמות כה כט ולה יג; הדר זקנים שם כה כג; רבנו בחיי שם ל: על דרך הפשט, או משום שמונה בקדש פנימה עיני תרגום יונתן שם: לחמא גוואה, או משום שנאמר בו: לפני תמיד, עי' אבן עזרא שמות כה ל. על דרך הפשט, ורמב"ן שם בשמו; עי' רמב"ן שם, על דרך האמת; חזקוני שם; רבנו בחיי שם: על דרך הקבלה

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הַנְּתִינָה לְמִשְׁיַחַא בְּדָף הַיּוֹמִי

מִסְכַּת מִנְחוֹת

וְגו' וְאִין לִישָׁן אֶת כּוֹלָן בִּיחַד עֵיסָה אַחַת וַיְחַלְקֶנָּה לְשִׁתִּים עֶשְׂרֵה חֲלוֹת²⁶, אֲלֵא לִישָׁן אוֹתָן אַחַת אַחַת, לִשׁ שְׁנֵי עֶשְׂרוֹנִים וְעוֹשֶׂה מִהֵן חֶלֶה אַחַת, וְעוֹד לִשׁ שְׁנֵי עֶשְׂרוֹנִים וְעוֹשֶׂה מִהֵן חֶלֶה אַחַת, וְכֵן כּוֹלָן, שְׁנֵי אֲמָר: יִהְיֶה הַחֲלָה הָאֶחָת.

וְאִם לִשׁ שְׁתֵּים שְׁתֵּים אוֹ יוֹתֵר י"א²⁷ שְׁנַפְסְלוּ, וַיֵּשׁ מִכְשִׁירֵין²⁸.

וְאוֹפִין אוֹתָן שְׁתֵּים שְׁתֵּים יַחַד²⁹, בְּתַנּוֹר³⁰ שְׁנֵי אֲמָר: וְשִׁמְתָּ אוֹתָם. וַי"א שְׁדוּקָא הַנְּתִינָה בְּתַנּוֹר הֵיא בְּשִׁתִּים שְׁתֵּים, אֲבָל אַחַר כֵּךְ נִאֲפוֹת כּוֹלָן יַחַד³¹.

וַי"א³², שְׁלֵא הַקְּפִידָה תוֹרָה אֲלֵא שְׁלֵא יֵאֲפֵה יוֹתֵר מִשְׁתֵּים יַחַד, שִׁישׁ תוֹרָה מְרֻבָּה, וְלֵא יִתְעַסְקוּ בְּהֵן הֵיטֵב, אֲבָל אִם רוּעִה לֵאֲפוֹת אַחַת אַחַת, רִשְׁאֵי. וַי"א³³ שְׁלֵא הַקְּפִידָה תוֹרָה אֲלֵא שְׁלֵא יֵאֲפֵה פַחוֹת מִשְׁתֵּים יַחַד שְׁאִין הַחֲלוֹת מִתְקַדְּשׁוֹת, לְפִי שְׁלֵי שְׁרַת אִינוּ מִקְדָּשׁ לְחֻצְאֵין³⁴, אֲבָל אִם רוּעִה לֵאֲפוֹת יוֹתֵר מִשְׁתֵּים יַחַד, רִשְׁאֵי. וַיֵּשׁ מִצְדָּדִים לוֹמֵר,

ג. וּבְדַפּוּס הִיָּה עוֹשֶׂה אוֹתָן כְּשֶׁהוּא רוֹדֵן נוֹתֵנָן לְדַפּוּס כְּדִי שְׁלֵא יִתְקַלְקְלוּ... שְׁלֵשָׁה דַפּוּסִין הֵם נוֹתֵנָה לְדַפּוּס וְעַדִּין הֵיא בְּצֶק וְכַמִּין דַּפּוּס הִיָּה לָהּ בְּתַנּוֹר וְכְשֶׁהוּא רוֹדֵה נוֹתֵנָה

²⁶ שֵׁאִם יִלוּשׁ יַחַד וְאַחַר כֵּךְ יְחַלֵּק הַעֵיסָה, אִפִּילוּ יִדְקַדֵּק לְהַשְׁווֹת אֶת הַחֲלִיקִים, אִפְשֵׁר שְׁלֵא יִהְיֶה בְּכָל אַחַד מֵהֵם שְׁנֵי עֶשְׂרוֹנִים סוּלַת שְׁהָרִי אִפְשֵׁר שְׁכַאֵן הַעֵיסָה עֵבֶה וְכַאֵן הֵיא רַבָּה, וְעוֹד, שְׁאִי אִפְשֵׁר לְדַקְדֵּק וְלְהַשְׁווֹת וְהַתוֹרָה הַקְּפִידָה שִׁיָּהוּ שְׁנֵי עֶשְׂרוֹנִים בְּכָל חֶלֶה. חוּזוּ"א מִנְחוֹת ס' כו ס"ק ד: אִפְשֵׁר

²⁷ חוּזוּ"א מִנְחוֹת ס' כו ס"ק ד שְׁהָרִי אִי אִפְשֵׁר שְׁלֵא חִיסַר אֶ הוֹסִיף מִשִּׁיעוֹר שְׁנֵי עֶשְׂרוֹנִים.

²⁸ חוּזוּ"א נְחוּם מִנְחוֹת פ"א מ"א.

²⁹ מִקְדָּשׁ קְדָשִׁים ס' ג אוֹת ג, ע"פ תוֹסֵפֶת מִנְחוֹת פ"א: תַּנּוֹר הִיָּה לָהּ וְכֹו' וְשֵׁל לְחַה"פ הִיָּה מְחֻזֵּק שְׁתֵּים. וְעִיִּין תַּפְא"י שֵׁם אוֹת ג וּמְנַ"ח מ' צו אוֹת ח וְחוּזוּ"א מִנְחוֹת ס' כו ס"ק ה. בְּטַעַם שְׁלִדְעָה זוֹ הֵלַחֵם יְכוּל לְהַתְקַדֵּשׁ בְּתַנּוֹר

³⁰ רַמְבַּ"ם שֵׁם פֶּרֶק הַ הַלְכָה ז

³¹ קַר"א שֵׁם, שְׁאֵל"כ כִּיצַד הַתַּנּוֹר מִקְדָּשׁ אֶת הֵלַחֵם, וְהָרִי כְּלֵי שְׁרַת אִינוּ מִקְדָּשׁ לְחֻצְאֵין.

³² עֵי ר"ש מִשְׁאַנֵּן לְתוֹכֵי אֲמוֹר פֶּרֶק יח

³³ מְנַ"ח מ' צו אוֹת ה; עֵי שְׁפ"א שֵׁם: אִפִּי כוֹלְהוּ, וְשֵׁם, שְׁנוֹתֵר בְּצ"ע; חוּזוּ"א מִנְחוֹת ס' כו ס"ק ה כְּתֵב בְּדַרְךְ אִפְשֵׁר, אוֹלָם עֵי"שׁ שְׁמַצְדָּד לוֹמֵר שְׁרִשְׁאֵי לֵאֲפוֹת בִּיחַד כְּמַה חֲלוֹת שְׁרוּעָה, וְאִין לְמַדִּים מִהַכְּתוּב אֲלֵא שְׁאִין חֵיבִים לֵאֲפוֹת אַחַת אַחַת.

³⁴ וְדַרְשׁוּ מִהַכְּתוּב שְׁדוּקָא שְׁתֵּי חֲלוֹת חֲשׁוּבוֹת כְּשִׁיעוֹר שְׁלֵם לְעַנְיֵן זֶה.

תְּרוּמוֹת וְהַנְּצִחוֹת | בִּנְק הַדּוּאָר | ח"ן 22887389 | וּבִטְל' 0548027748

לְהַצְמִירְפוֹת לְהַלְכוֹת הַדָּף הַיּוֹמִי לְהַלְכָה לְמַעֲשֶׂה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכתא למשיחא בדרף היומי

מסנת מנחות

בדפוס כדי שלא תתקלקל ולהדרה לדפוס קמא כיון דאפי לה נפחה

ושלשה דפוסין³⁵ של זהב היו להם, אחד שנותנין בו החלה והיא בצק³⁶, והשני שאופין אותה בו, והשלישי שנותנין אותה בו כשרודה אותה מן התנור כדי שלא תתקלקל³⁷. ולא היה יכול ליתן אותו לדפוס הראשון שהיה בו כשהיה עיסה, דכיון דנאפה תפה העיסה ונעשה גדולה יותר, וצריך דפוס חדש³⁸. וי"א³⁹ שהדפוס שאופין בו היה של מתכת ורק שני דפוסים זהב היה להם⁴⁰. וי"א⁴¹ שהדפוס הראשון של בצק עשוי כמדתו של לחם וכשיעורו⁴², ארכו עשרה ורחבו חמשה וקרנותיו שבע אצבעות, ובו מושיבין הבצק ומודדין אותו ומתקנין אותו, והשני אופין בו, והשלישי שהוא כדי שלא תתקלקל אינו צריך להיות כצורת הלחם וכשיעורו, אבל הוא עשוי כמין קערה לסמוך דפנותיו של לחם⁴³.

³⁵ שם הלכה ח

³⁶ התוס' ז"ל כתבו בריש פרק שתי הלחם וי"א לברר אם היה מתקן הלחם מחוץ לדפוס שהיה הדפוס בתוך הלחם או הלחם בפנים כו' והאריכו שם. ומלשון רבינו ז"ל שכתב שנותנין בו החלה משמע שנותנין הבצק בתוך הדפוס. לח"מ שם

³⁷ עי' תוס' חגיגה כו ב ד"ה סילוקו: אם לא שנאמר ובטהרת הקדש מנחות צט ב, שמניחים את הלחם בתנור עד לשעת סידורו על השלחן, כדי לקיים מה שנאמר: לשום לחם הם ביום הלקחו וכתבו דעה שלא היו מניחים את הלחם בתנור, וכן משמע מהרמב"ם, ומה שנאמר "לחם הם", הוא לאו דוקא, אלא לענין שיהיה רך.

³⁸ כמבואר בגמ' עיין גור אריה שמות כה פסוק כט

³⁹ רש"י שמות פרק כה פסוק כט (פרשת תרומה) ועיין גור אריה שהיה של ברזל כדי שיאפה יפה וכתב כשמוציאו מן התנור נותנו בשל זהב עד למחר בשבת שמסדרו על השלחן

⁴⁰ אולי מטעם זה לא נקטה במשנה רק שני דפוסים דהיינו הדפוס שהיה נותן בו כשהוא בצק והדפוס שנותנין אותו בו כשהוא רודה מן התנור שהיה של זהב אבל אותן הדפוסים שנותנין בתנור כשאופין אותו לא קשיב והבן. הר המוריה שם. ובגור אריה שם כתב ויראה שרש"י מפרש במשנה דלא נקט התנא רק הדפוס שהיה כלי שרת ונתקדשו, ולא היה לישתן בפנים רק בחוץ, לכך לא היה כאן רק שתיים; אותו שהיה נאפה בו, ואותו דפוס שהיה נותן בתוכו כשהוא מוציא אותו. וכך סבירא לתנא קמא דלא היה לישתן הלחם בפנים (מנחות צה:). אבל הברייתא מדברת מכל הדפוסים שהיו לו, בין הדפוסים שהיו לו קודם שהיה קודש, ובין אחר כך.

⁴¹ רמב"ן שמות שם

⁴² לרש"י שם דפוס זה הוא קערתו דאיתא במקרא, וכן ברשב"ם, (ועי"ש בבבב"ר שור וחזקוני שפי' קערותיו ללוש את הלחם, וצ"ע) אך הרמב"ן כתב שזהו מנְקִיתו ולפיכך הוא מתורגם מכילא, שהוא עשוי למדה. ולשון מנקיות, שם, כמו אִיפָה וסאה, כשם קערותיו וקשותיו ושאר השמות שאין בהם תאר. ואולי המדות המצודקות הנקראות אִיפָה צדק והין צדק יקראו אותן מנקיות, שהם נקיות מן השקר ומנקות בעליהן מן האונאה והחמא. ולרמב"ן זהו קערתו שבמקרא שם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכתא למשיחא בדרף היומי

מסנת מנחות

דף צד:

ד. כמין תיבה פרוצה ... היינו דהווי יתבי בזיכין ... היינו דהווי יתבי קנים ... היינו דסמכי ליה סניפין ללחם ... אגב יוקרא דלחם ... אארעא מנח להו

החלות של לחם הפנים, צריכות להיות שוות⁴⁴, בסולת, ובאפיה, ובתנור שנאפות בו, ובאורכן ורוחבן, ובצורתן, שנאמר (ויקרא כד פסוק ה) שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה חֲלוֹת, שיהו שוות.

צורת לחם הפנים י"א⁴⁵ שהוא כמין תיבה פרוצה כלומר כל חלה מהן מרובעת שנאמר (שמות שם פסוק ל) לֶחֶם פָּנִים שִׁיהוּ לוֹ פָּנִים⁴⁶ רבים⁴⁷.

⁴⁴ תו"כ אמור פרק יח. ועי' קרבן אהרן שם והתוהמו"צ למלבי"ם שם אות רכא
⁴⁵ רמב"ם הלכות תמידין ומוספין פרק ה הלכה ט עין' רש"י שמות כה כט, והנוכת הבית (הפ"ן) סי' נב והר המוריה וזבה תודה מנחות צד ב ד"ה והלכה, בדעתו, ועי' רשב"ם שמות שם ורבנו בחיי שם ומנחת חינוך מ' צז אות ט וזבה תודה שם שפסקו כר' חנינא שכן משמע מהמשנה. עיין ערוה"ש העתיד סי' קי סכ"ב ועי' כס"מ שם, לפי שהוא עדיף מר' יוחנן וקשיש מיניה, וחשוב כמו תנא, ועי' לח"מ שם, שהוא משום שבגמ' מנחות שם הקשו על ר' יוחנן ותי' בדוחק, וכעיי' בזבח תודה שם.

⁴⁶ שהלחם צריך להיות בעל ששה פנים, והיינו שיהיה מרובע, ולא עגול, שעל ידי כך הלחם מוקף מארבעה צדדים ומלמעלה ומלמטה. הר המוריה שם, אך ברש"י פי' שצריך שיהיו לו דפנות, הזקופות משני צדדיו כלפי מעלה, ורואות לכאן ולכאן לצדי הבית מזה ומזה, והרי זה כאילו יש ללחם פנים וכן פי' עה"ת ולשיטתו שדפנותיו זקופות כדלהלן. ועיין תפא"י במשנה שהלחם צריך להיות בעל שנים עשר פנים, שהואיל ולא נאמר כמה פנים צריך שיהיו לו, למדים ממנין הלחמים, מה הלחם שנים עשר, אף הפנים שבכל לחם יהיו שנים עשר, והיינו שיהיו לו דפנות זקופות משני צדדיו, לסוברים כן, שעל ידי כך תחתית הלחם מוקפת מארבעה צדדים, וכן כל אחת מהדפנות מוקפת מארבעה צדדים, ולרלב"ג יש בזה דרך אחר עיין בכס"מ.
⁴⁷ וברש"י הביא גירסא שיהו לו פנים, דהיינו, קרנות, וכתב דצריך שניהם.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הקנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת מנחות

אורך כל חלה מהן עשרה טפחים, ורחבה חמשה טפחים⁴⁸, לפני שקיפלוהו, וגובהו י"א⁴⁹ שרומה שבע אצבעות⁵⁰. וי"א⁵¹ שרומו טפה, וי"א⁵² שרומו פחות מאצבע⁵³. וי"א⁵⁴ שרק דפנותיו הזקופות צריכות להיות בעובי טפה, שמניחים עליהן חלות אחרות, וכדי שלא ישברו יש לעשותן עבות.

ולאחר שקיפלוהו בצדדים ובכך עשו לו דפנות, לדעה זו, נותרה ללחם תחתית רחבה, מרובעת, דהיינו, שאינה עגולה, ובעלת ארבע צלעות, אבל לא היו צלעותיה שוות, אלא היתה בצורת מרובע ארוך (מלבן).

⁴⁸ עיין פסקי רי"ד שמדות אלו נמסרו בקבלה, ועיין ברנמ"ה שכתב בשתי הלחם, שנאמרו בהלכה למשה מסיני ומסתברא ש"ה לחה"פ ועיין ק"ס.

⁴⁹ רמב"ם שם שכך פי' מה ששינו וקרנותיו ז' אצבעות

⁵⁰ מה שתמוה לי עוד על רבינו א"כ הא דאיתא בפסחים ל"ז א' דלחה"פ היה עוביו טפה אמאן תרמייה ומכאן תמיה גדולה על הרלב"ג ג"כ שהעמיד העובי על שיעור קטן ומצומצם מאד יעו"ש היטיב והנה שוב ראיתי כי בס' עטרת ראש על ברכות נדפס שם בסופו קונטרס ארוך מזה יעו"ש כל מי שרוצה לעיין. הר המוריה שם, ולכאורה צ"ל כיון שהרמב"ם כתב שזה שיעורו קודם קיפולו ייצא שאם קיפלוהו לדעת הרמב"ם להלן שמשכיב את הכפל על תחתיתו של הלחם, ייצא 14 אצבעות שהוא גובה של כמעט 3 טפחים וע"כ צ"ל שכוונתו לאחר קיפולו ובאמת בתחילה היה עושה טפה ושתי המפחים היתרים שיקפל היה עושה עובי אצבע וכשקיפלם היה יוצא שבע אצבעות או להיפך במרכז עשה אצבע והקפלים טפה ועיין להלן מהרש"ש ומהר"ם שיק בזה. אמנם ת"ע דלשון הרמב"ן עה"ת כה פסוק כט "הדפוס הראשון של בצק עשוי כמדתו של לחם וכשיעורו, ארכו עשרה ורחבו חמשה וקרנותיו שבע אצבעות, וכו' מושיבין הבצק ומודדין אותו ומתקנין אותו" משמע שכל כולו שבע אצבעות וצ"ע.

⁵¹ תוס' צד: סוד"ה כמין, שזהו פירוש פנים ואין פנים פחותות מטפה, כמש"כ בהדר זקנים שמות שם כג; עי' ר"י בכור שור שם כמ; עי' רבנו בחיי שם, שכ"ה על דרך המדרש ועי' שו"ת גבעת פנחס סי' פג ופנים יפות ויקרא כד מ, שאף הרמב"ם מודה לזה, ודוקא במקום החיבור של הדפנות היה עוביו שבע אצבעות.

⁵² הרלב"ג כתב בפירוש התורה פרשת תרומה ואולם עובי אלו החלות לא הוגבל כי כבר יתחלק לפי קושי הבצק ורכותו, והקשה שבלתי אפשרי במציאות לעשות משני עשרונים סולת, לחם מצה שאורכו י' טפחים ורוחבו ה' טפחים ועוביו טפה, וכתב ולפי דעתי היה עובי פחות מאצבע וזה יתבאר משיעור העשרון שהבצק כשיהיה מצה לא יהיה נוסף כמותו על כמות הקמח ואם היה שיהיה נוסף הנה הוא מעט אבל יראה בחוש שכמות הבצק הזה הוא פחות מכמות הקמח ולזה לא יתכן שיהיה עובי אלו החלות כי אם פחות מאצבע, ועוד שכבר התבאר שם שיעור שתי הלחם שהיו באים בעצרת שהם באים חמין שהיה כל אחד מהם עשרון והנה היה ארכו שבעה טפחים ורחבו ארבעה וקרנותיו ארבע אצבעות והוא מבואר שהבצק שיהיה חמין הוא רב הכמות ממה שהיה בהיותו מצה ואם היה הרצון בקרנותיו עובי הנה יהיה שיעור החלה שהיא מצה הבאה משני עשרונים יותר מג' שיעורים מהחלה שהיא חמין הבאה מעשרון אחד וזה בלתי אפשרי בשום פנים עם שהוא רחוק שיהיה מוגבל האורך והרוחב והעובי כי הכמות יתחלק לפי קושי הבצק ורכותו. וכן עיין בחומר בקודש פ"ב סי' מט שהעובי היה 0.85 אצבע בקירוב ועי"ש סי' נא הערה ו.

⁵³ ועיין רש"י כאן שיישב לומר שסמוך לשפתיו צריך שיהיה בעוביו טפה, ובאמצעיתו הוא פחות מאצבע ובמהר"ם שיק על תריג מצות מ' צז כתב להיפך שאמצעיתו צריך שיהיה בעוביו טפה או שבע אצבעות, ובצדדים הוא מתמעט והולך עד פחות מאצבע

⁵⁴ עי' רש"י פסחים לו. ד"ה שכן "אפילו הכי עובי דפנותיו טפה דהיינו לחם שהיו לו פנים, ואין פנים פחותין מטפה", ותשב"ץ שם והנוכת הבית שם ובית דוד שם ושושנים לדוד שם וזכור לאברהם תו"מ שם בדעתו

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

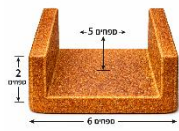
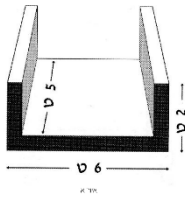
<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

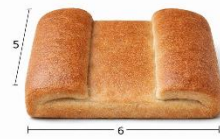
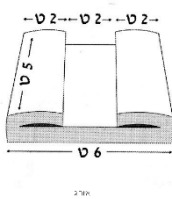
הקנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת מנחות

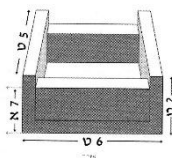
וצורת תיבה פרוצה היא תיבה שניטל כיסויה, וכן הדפנות שלאורכה מכאן ומכאן⁵⁵, ולא נותרו בה אלא התחתית ושתי דפנות לרוחבה זו כנגד זו. וכך בלחם הפנים.

וי"א שכופל את ראשיו לאורכו מכאן ומכאן, עד שתחתיתו הוא ששה טפחים ועל ידי כך תהינה לו שתי דפנות זקופות זו כנגד זו⁵⁶, כזה

וי"א⁵⁷, שדפנות הלחם לא היו זקופות, אלא משכיב את הכפל על תחתיתו של הלחם וישאר בין שני הקצוות רוח באמצע ריוח של שני טפחים⁵⁸. כזה

וי"א⁵⁹, שלחם הפנים היה מוקף בארבע דפנות, ולא היה פרוץ משני צידיו, אלא שהדפנות לאורכו היו נמוכות בשיעור אצבע מהדפנות לרוחבו. כזה

ולהלן דף צו. יבואר בעזה"ת שי"א שצריך לעשות ללחם קרנים

⁵⁵ רגמ"ה שם צד ב ד"ה כמין תיבה, ושטמ"ק שם; עי' רש"י שם ד"ה כמין תיבה

⁵⁶ רש"י כאן ועל התורה וכ"כ ברבינו בחיי שם וכ"כ ברלב"ג מובא בכס"מ שם.

⁵⁷ דעת הרמב"ם שם שכתב "והשולחן אורכו שנים עשר טפח ורחבו ששה טפחים, נותן אורך החלה על רוחב השולחן נמצאת החלה יוצאת שני טפחים מכאן ושני טפחים מכאן, וכופל את היוצא מכאן ומכאן וישאר בין שני הקצוות רוח באמצע" וכך ביארו מהר"י קורקוס ורדב"ז. ועי' רדב"ז שם, שאף לפ"ד הלחם היה כמין תיבה פרוצה, כיון שהיה ריוח בין שני הקצוות של הכפלים

⁵⁸ זוהי ששינינו במשנה, שלרבי מאיר היו טפחיים ריוח באמצע, כדי שתהא הרוח מנשבת, והיינו באמצע הלחם, בין שני הכפלים. עיין מהר"י קורקוס

⁵⁹ מרכה"מ בדי רמב"ם שם, שהדפנות לאורך הלחם היו בגובה שבע אצבעות, וזו כוונת רמב"ם, והדפנות לרוחבו היו בגובה שני טפחים

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

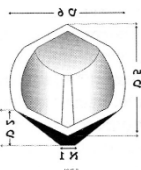
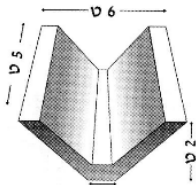
<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הקנתא למשיחא בדרף היומי

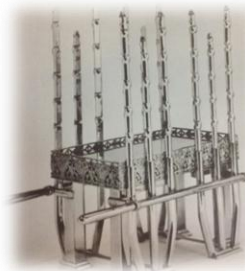
מסנת מנחות

וי"א⁶⁰ שצורתו כספינה רוקדת, כספינה שאין לה תחתית רחבה, אלא רחבה מלמעלה וכלה והולכת כלפי מטה, וכן שני ראשיה חדים והולכים וגבוהים ואינם נוגעים במים, ומתוך כך מרקדת והולכת מהר. ואף ללחם הפנים, אין עושים תחתית רחבה, אלא בשיעור אצבע בלבד, באמצע אורכו כנגד כל רוחבו, ומכל מקום, לא היתה משופעת כלפי מעלה – כספינה שמשופעת בחלקה הקדמי והאחורי, כדי שתוכל לשוט במהרה – אלא היתה ישרה לכל אורכה. כזה. ➔

וי"א שהיה כזה ➔

וי"א⁶¹ שמשום מצות לחם הפנים יכול לעשות את הלחם כרצונו, ואין מחלוקתם אלא במה שנהגו. וי"א⁶² שלסוברים שעושים את הלחם כמין תיבה פרוצה, אין לעשותו כמין ספינה רוקדת, שלדעתם אורכו של הלחם צריך למלא את כל רוחב השלחן, ולחם העשוי כמין ספינה רוקדת, אין תחתיתו ממלאת את רוחב השלחן.

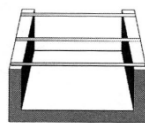
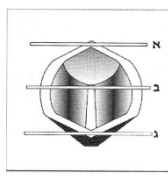

ולהלן דף צו. יבואר בעזה"ת שארבעה סניפין של זהב היו לשלחן מפוצלין בראשיהן שהיו סומכין בהן שתי המערכות של לחם הפנים, שנים מסדר זה, ושנים מסדר זה.

וכ"ח קנים של זהב כל אחד מהן כחצי קנה חלול היו לו, ארבעה עשר לסדר זה וארבעה עשר לסדר זה.

אלו הארבעה עשר קנים נותן החלה הראשונה על עצמו של שולחן ונותן בין ראשונה ושנייה שלשה קנים, וכן בין כל חלה וחלה שלשה קנים ובין ששית וחמישית שני קנים בלבד, לפי שאין על הששית אחרת נמצאו ארבעה עשר בכל מערכה ומערכה.

⁶⁰ עי' חוקוני שמות שם, ועי' לח"מ שם וערוה"ש העתיד סי' קי סכ"א, שהטעמים שנתנו להכריע כר' חנינא, אינם מספיקים לפסוק דלא כברייתא וכו' יוחנן וכהכרעת ר' יהודה. ועי' חזון נחום מנחות פי"א מ"א, שאין הכרח מד' רש"י והרמב"ם שפסקו כר' חנינא, וכע"ז בהר המוריה תו"מ שם בד' הרמב"ם, וסיים: וצ"ע.

⁶¹ חזו"א מנחות סי' מב ס"ק כח.
⁶² עי' ערוה"ש העתיד סי' קי סכ"ב

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

